

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Alexandru Macedonski

1854-1920

Alexandru Macedonski

EXCELSIOR

Editura

PRUT INTERNAȚIONAL

EPIGRAF FINAL

De-aş fi ori încă nu pe ducă,
 Mă simt la fel cu orişicine:
 Clipire-nchisă-ntr-o suspine,
 Şi-ntr-o năluci ce pier – nălucă.

CUPRINS

POEZII 1882

Noaptea de aprilie	5
Noaptea de septembrie	9
Noaptea de iunie	12
Calul arabului	17

EXCELSIOR 1895–1897

Guzlă	19
Valtul rozelor	20
Excelsior	21
Stepa	22
Psalmi moderni	26
I Oh! Doamne	26
II Țărănă	26
III Iertare	27
IV Dușmanii	27
V Zburam	28
VI Și-au zis... ..	28
VII Cât am trudit... ..	29
VIII Eram	29
IX N-am în ceruri	30
X Doamne, toate... ..	30
XI M-am uitat	31
Noaptea de noiembrie	33
Sub stele	47
Dormi dulce	48
În răstriște	49
În arhangel	50

Cântec	51
Plecure	52
La beștii	53
Naiada	54
Noaptea de mai	55
Noaptea de martie	59
Vaporul morții	63
Pe balta clară	65
Mă uit la cer	66
Noaptea de februarie	67
În noapte	76
În atelier	77
Noaptea de ianuarie	78
Fântâna	83
Comori de aur	84
Ospățul lui Pentaur	85
Neron	89
Înjurați-mă, prieteni... ..	90
Avânt	91
Tu ce ești a naște	94
Se duce	95
Între frunze	96
Leul	97
Epigraf	98
Faunul	99
Noaptea neagră	100
Când aripi... ..	101
Ură	102
Noaptea de iulie	103
Noaptea albă	105

FLORI SACRE 1912

Avatar	106
Noaptea de decembrie	107
Vasul	116
Cântecul ploaiei	117
Rimele cântă pe harpă	118
Lewki	119
O umbră de dincolo de styx	123

POEMA RONDELURILOR 1927

Rondelurile pribege	
Rondelul lucrurilor	124
Rondelul orașului mic	125
Rondelul de aur	126
Rondelul lunii	127
Rondelul crinilor	128
Rondelul țiganilor	129
Rondelul cercetașilor	130
Rondelul plecării	131
Rondelul orașului din Indii	132
Rondelul morii	133
Rondelul contemporanilor	134
Rondelul meu	135

Rondelurile celor patru vânturi

Rondelul cupei de Murano	136
Rondelul privighetoarei	137
Rondelul trecutului	138
Rondelul oglindei	139
Rondelul domniței	140
Rondelul orașului de altădată	141

Rondelul orei	142
Rondelul ajungerii la cer	143
Rondelul cititorilor	144
Rondelul coroanelor nepieritoare	145
Rondelurile rozelor	
Rondelul rozelor ce mor	146
Rondelul lui Sadi	147
Rondelul rozelor din cișmege	148
Rondelul marilor roze	149
Rondelul beat de roze	150
Rondelul cascadei de roze	151
Rondelul privighetoarei între roze	152
Rondelul rozelor de august	153
Rondelul rozei ce înfloarește	154
Rondelul lui Sadi ieșind dintre roze	155

RONDELURILE ROZELOR DE AZI ȘI DE IERI

Rondelul rozelor de azi și de ieri	156
Rondelul nopții argintate	157
Rondelurile Senei	
Rondelul înecaților	158
Rondelul florilor de lună	159
Rondelul Parisului iad	160
Rondelul dezastrului mondial	161
Rondelul uriașului	162
Rondelul ticăloșilor	163
Rondelul înălțimilor	164
Rondelul Franței burgheze	165
Rondelul duminicilor de la Bellevue	166
Rondelul sfârșitului	167

Rondelurile de porțelan	
Rondelul lui Tsing-ly-tsi	168
Rondelul podului de onix	169
Rondelul pagodei	170
Rondelul apei din ograda japonezului	171
Rondelul muzmeiei	172
Rondelul opiumului	173
Rondelul Mării Japoneze	174
Rondelul crizantemei	175
Rondelul Ioshiwarei	176
Rondelul chinezilor din Paris	177
Epigraful final	178

Respect pentru oameni și cărți

*Eram puternic împărat:
Prin sufltească poezie,
Prin tinerețe, prin mândrie,
Prin chip de înger întrupat.
Mi se-mplinea orice dorință,*

*Era o lege-a mea voință;
Râdeam de orice dușmănie...
Prin sufltească poezie,
Domneam de soartă ne-ncercat.*

Eram puternic împărat.

Alexandru Macedonski

POEZII 1882

NOAPTEA DE APRILIE

Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment! Și-n el o viață de un secol am trăit!
Pentru tine ce-am fost însă? Tot ce-ai fost și pentru mine.
Un capriciu de o clipă pe-ale inimii ruine!
Iată tot. Fără-ndoială, noaptea, c-o vei fi uitat
Și te miri de întrebare precum însumi sunt mirat;
Unul ș-altul, de atuncea, multe nopți avem de-acele
Ca să ne-amintim de toate, este foarte-adevărat!
Dar secretul întrebării, cunoscut inimii mele,
Nu e-al meu să-l dau pe față, și-ți rămâne a ghici
Pentru ce aceste vorbe vin pe buze-a-mi rătăci:
„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit? ...
Un moment!... Și-n el o viață de un secol am trăit!“

Eram tineri deopotrivă, visători ca Poezia,
Grațioși ca Tinerețea, dulci ca două sărutări
Care-aprind pe buze rumeni ale dragostei-mbătări!
Tu în arte, eu în versuri, ne-ncepuserăm solia,
Viitoru-n fața noastră surâdea, și între noi
Sta capriciul molatic; iar deschis pentru-amândoi
Se afla Musset pe masă. Mai ții minte, spune-mi oare,
Frazele armonioase din poema-ncântătoare,

Să uiți nopțile de-aprile pentru nopțile de toamnă
 Și să râzi de-aceste versuri ale sufletului meu,
 Uită-le, dar lasă-mi dreptul ca să nu le uit și eu,
 Și să-mi zic ca mângâiere pentru o patimă adâncă:
 „Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?
 O mai ții tu minte încă?...
 Într-o clipă trecătoare cât un secol am trăit?”

NOAPTEA DE SEPTEMBRIE

(La muză)

Atunci când după zile de lungă așteptare
 Îmi apărui deodată zâmbind, sufletul meu,
 Crezui că ești un înger, de pace și scăpare,
 Trimis să mă re-ntorcă la bunul Dumnezeu.

Tu nu erai un înger, cerească nălucire,
 Dar cugetu-mi atunci la pace se-nvoi...
 Ți-am dat a mea junie, mi-ai dat a ta iubire
 Și scepticul îndată de cer nu se-ndoi!

Mi-ai zis: Poetul are o misiune sfântă...
 El trebuie să creadă și n-am mai cercetat.
 Poetul e o harpă: nu cugetă, ci cântă
 Chiar el nu se-nțelege, dar este ascultat!

Prin lumile luminii se-ntrăripă să zboare
 Și-n urma sa deșiră frumoși mărgăritari,
 Pământu-n depărtare îl lasă sub picioare
 Și-mbrățișează totul cu aripile-i mari!

Și m-am suit atunci în cerurile mute,
 Și cerurile mute atunci mi-au vorbit,
 Eternul în tot locul vibra pe întrecute,
 Iubită nălucire, de ce m-ai părăsit?

În sufletu-mi de tânăr era-ntuneric mare,
 Eram ca și o barcă lipsită de cârmaci,
 Veniși, făcuși lumină! Suflași, și c-o suflare
 Făcuși să-ntindă pânze vâslaşul nedibaci!

Prin funii, făcuși vântul să treacă-n armonie,
 Și fiecare notă zbură pe câte-un val,
 Priveam... și fermecată, cereasca Poezie
 Îmi surâdea voioasă șezând pe-un verde mal!

În jurul bărcii mele, un stol de nereide
 Venea ca să se joace cu părul râurând,
 Aș fi putut chiar cerul atuncea a-l desfide,
 Cu cerul eram însă, și cerul mi-era blând!

Zâmbeam la orice rază venea să mă mângâie,
 Eram senin și vesel și Orient și-Apus,
 Și sufletu-mi întocmai ca fumul de tămâie
 Pe-o notă de-armonie se ridica în sus!

Furtuna de atuncea gemu trecând pe mare,
 Catartele de trăsnet cu zgomot s-au zdrobit...
 În voia soartei mele lovind cu ne-ndurare,
 Cerească nălucire, de ce m-ai părăsit?

M-a dus desigur vântul la maluri și pe mine,
 Dar inima din pieptu-mi de stânci s-a sfâșiat,
 Și nu mai cred acum în rău, și nici în bine...
 În portul disperării furtuna m-a băgat!

În lume de-am fost, însă, ursit de-o crudă soartă,
 Să am sfârșitu-acesta, de-aș face orișice,
 Mai bine-ar fi fost poate să-mi lași simțirea moartă...
 Când poți vorbi cu vorba, cu inima de ce?

Ai dat tu oare viață la inima-mi copilă
 Spre a putea mai bine să suferă-ntr-o zi,
 La nimenea să n-află nici crezământ, nici milă,
 Și-n van de suferințe să-ncerc a o păzi?

I-ai dat tu oare viață, dintr-însa spre a face
 Femeia cea de uliți ce n-are vrut secret,
 Prostituata vilă, ce plânge pentru-a place,
 Bacanta despletită l-al traiului banchet?

Și facla unor gânduri atâtea de funebre,
 Pe loc ce se aprinse de ce să n-o fi stins?
 Căci lacrimile-aceste, de-ar rămânea celebre,
 Și tot era mai bine în groapa rece-ntins!

Încă de-aveam pe lume vreo altfel de menire,
 Încă de-aș putea zice și eu că am trăit!
 Dar nu; n-am trăit încă, și-n scurta-mi viețuire,
 Abia mi-e dat a zice, atâtea: „Am iubit!“

O! Muză, vezi acum viața mă doboară!
 O! Muză, ai fost crudă favoarea ta să-mi dai!
 Ai zâmbet de sirenă și sărutări ce-omoară,
 Pe când nici mortale de-ajuns pentru morți n-ai.

NOAPTEA DE IUNIE

Musset a cugetat-o sorbind a ei răcoare
 Și stelele de aur din cerul luminos,
 Și tainica natură în falnica-i splendoare,
 Și tot ce se-ntrevede în haos, sus și jos,
 Și tot ce este-n suflet ca sfântă inspirație,
 Și tot ce este-n creier ca vis sau cugetare,
 Și tot ce este-n inimi ca patimi ori simțiri,
 Pe când, pe rând, veniră cu dulci însuflețiri
 S-alunece pe harpă-i, încet, ca o suflare
 Ce-mprăstie prin aer parfum de trandafiri;
 Musset a cugetat-o, dar el n-a scris-o. Oare
 Voi-va astăzi Muza din ceruri să coboare,
 În mantia-i eternă de aur și de-azur,
 Și tocmai de la Sena, ce curge maiestoasă,
 La Dâmbovița noastră, îngustă și tinoasă,
 Să facă să revibre divinul ei murmur?

Și noi avem desigur un cer curat și-albastru
 Și inime voioase și inime-n dezastru,
 Și noi avem în aer parfum și melodii;
 Avem pe Heliade; Alecsandri, un astru;
 Avem Bolintinenii cu sfinte rapsodii;
 Avem Depărățenii, precum și Franța soră,
 Avut-atâtea genii apuse-n auroră,
 Dar ce n-avem, desigur, sunt suflete să salte,
 Sunt limbi ca să vorbească cu vocile înalte,
 De-aceia care cântă și mor necunoscuți,
 Pierduți pentru-omenire și țara lor, pierduți!

A! Tu plângeai amaric, poete al durerii,
 Atunci când a ta voce invidii provoca,
 Dar tu aveai cu tine lăstarele puterii,
 Căci mândra tinerime mereu te invoca.
 Cu tine n-aveai tronul, indiferent la toate;
 Un Ludovic cel mare în Franța nu domnea;
 Dar tu aveai aceea ce nimeni n-are poate:
 Amici care să plângă când sufletu-ți plângea!
 Femeia răspunsese la sacra ta iubire,
 Bărbatul răspunsese la amicia ta,
 Și cântecele tale zburau la nemurire,
 Și nimeni nu le uită și nu le va uita!

Tu n-ai murit de foame în trista ta cădere,
 Și n-ai văzut în lacrimi pe mumă-ta-n durere,
 Prin cântecele tale născuși neatârnat,
 Și Muza ta duioasă poet te-a consacrat,
 Dar ea totdeauna zise: „Mergi, poete,
 Să fii numai ca martor l-a zilelor banchete
 Și-o viață dureroasă în lume să târăști“...
 Iar când voia să fie de lauri coronată,
 În taină să se-ncline pe fruntea-ți inspirată,
 Puteai în candelabre s-aprinzi ca s-o primești,
 Făclii nenumărate, sub care să pâlești,
 Cu tâmpla rezemată de mâini, o-ntreagă noapte,
 Și până despre ziuă s-asculți ale ei șoapte,
 Și-apoi s-adormi de somnul ființelor cerești!